

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ.

Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATA PE SAPTĂMÂNA

Abonament: 150 Lei la an.

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13-74

Două concepții.

Unul dintre cei mai aprigi dușmani ai Românilor din fosta domnie maghiară, scriitorul Jancso Benedek, de origină săcui din Ardeal, a scris o carte „A român irredentista mozgal-mak története” — istoria irredentismului românesc — apărută la Budapesta în anul 1920. Cartea e scrisă pe baza celor cinci mii documente ridicate de la ministerul de interne din București, în timpul ocupațiunii, de către o comisie, în frunte cu acest scriitor. Abstrăgând unele părți, cartea cu destulă obiectivitate conține istoricul luptelor naționale românești, până la intrarea armatelor române în Budapesta. În incheierea cărții, autorul scoate în relief două concepții interesante prezentate de el în următoarea iconă.

În 3 August 1919 stătea în fața unei biserici de pe bulevardul Margit în Budapesta. Pe pereții caselor din față afișe mari cu litere uriașe, avizau publicul, că armatele bolsevice luptă vitejește contra armatelor române și linia Tisa este pe deplin asigurată. Deodată unități de armată trec în desordine complectă, chiar în direcție contrară de unde veneau știrile victorioase. Era armata roșie a lui Kun Béla zdrobită de baioneta română.

În fruntea lor mergeau într-o trăsură închisă conducătorii, comisarii poporului, doi tineri bine lustruiți, cu nasul pronunțat, care de departe arăta originea semită a acestor conducători de oștiri.

În cealaltă zi la ora 3 d. m., aflându-se în acelaș loc, de către capătul străzii un sunet de trâmbiță anunță o patrulă de călăreți români cari străbat bulevardul. În urma lor o divizie pedestră înainta cu ținută marțială, iar pe fața soldaților se vedea mândria învingătorului. Lumea de pe stradă discuta întrebându-se, că ce fel de armată va fi aceasta. Francezi, ziceau

unii, italieni alții. Deodată trece un batalion de vânători cu pălării asemănătoare bersaglierilor italieni. Cineva mai îndrăzneț din public întrebă „Italieni?!” „Non monsieurs!” „Români!” în răspunsul mândru dat de un tânăr ofițer.

Și în fruntea acestei armate mergea o trăsură. În ea un preot îmbrăcat în odăjdii cu crucea în mână.

Cele două concepții sunt izbitoare. Cea dintâi este gloata internațională, fără Dumnezeu, condusă de străini și învinsă.

A doua este armata română învingătoare, pătrunsă de credința în Dumnezeu și având în frunte crucea, semnul biruinței.

Aceste concepții mi-au venit în minte în zilele trecute, călătorind în tren în societatea unei doamne din Budapesta, soția unui maior din armata maghiară. Aflând că sunt preot ortodox, m'a rugat să-i arăt, care este deosebirea între biserica ortodoxă și cea catolică. Toată discuția noastră a fost pur religioasă și nu pot descrie mirarea mea, văzând cu câtă cunoștință de cauză discuta. Atâta convingere, așa o credință adâncă numai la suflete, cari au trecut prin grele încercări pot găsi. Văzând surprinderă mea, mi-a dat următoarele deslușiri.

În Ungaria de azi poți deosebi două categorii de oameni, a Ungurilor băștinași, cari muncesc, și a veneticilor parazitari. Cei dintâi o duc greu, cei din urmă prea bine. Răspunderea pentru viitor o au primii și astfel ei sunt chemați la munca grea. Ungaria ciuntită ori încotro a căutat prietini, nu a găsit, în toate părțile a fost primită cu neîncredere, iar viața Ungurilor de azi este o luptă grea de tot, nu numai în afară, dar mai cu seamă în interiorul țării lor. Fără ajutor, fără prieteni, unde era să-și caute un sprijin, o mângâiere? Singur la Dumnezeu! Deaceia azi în Ungaria toată lumea se ocupă intensiv cu chestiunile religioase. În societățile

cele mai bune, obiectul care se discută mai mult, este religia. Viața ușoară de odinioară a poporului stăpân, care nu ara nici sămăna, nu mai secera, s'a schimbat cu totul. Ungurii adăvârați muncesc foarte mult și se roagă, iar viața ușoară, immorală este a străinilor parveniți de războiu.

La întrebarea, dacă are ceva efect această schimbare, doamna mi-a răspuns, că da. Poporul, care în prima rededeptare, care a urmat pedepsei date de Dumnezeu pentru mândria sa, în primele momente desperase de tot, azi și-a revenit. Concepția religioasă reînviată a dat putere poporului. Nici când în Ungaria biserica nu a fost atât de apreciată, ca azi. Poporul se roagă, crede și așteaptă un viitor mai fericit.

Asemănând starea sufletească a celui mai mare dușman al țării noastre, cu ceiace este la noi, tabloul este neliniștitor. La noi problema cea mai puțin discutată este religia. Biserica și problemele ei azi nu mai interesează, sunt chestiuni pur clericale. Dovadă întâmplările mai recente. S'a înființat Patriarhatul român. Ziarele au anunțat în câteva cuvinte elogioase — convenționale — acest act, accentuând mai mult însemnătatea și îndreptățirea istorică a chestiunii. Programe, idei, dramuri noi spre cari să ne îndreptăm, însă nu s'au precizat afară de cele anunțate de însuș P. S. Patriarhul.

De es. Avem atâtea oficii publice de asistență socială, toate cu meniri caritative publice. Toate aceste vor dăinui și mai departe ca în trecut și biserica va avea tot numai un rol secundar. Biserica are o organizație perfectă și cinstită. Ce ar fi, dacă unele instituții de asistență ar fi încredințate bisericii? Sunt sigur, că s'ar face o operă mult mai edificatoare și cu cheltuieli mai mici.

Tot atât de ușor a trecut opinia publică peste chestiunea unificării bisericii ortodoxe, un moment care va avea repercusiuni de mare însemnătate în viața poporului nostru.

Dacă vom supune unei cercetări radicale sufletul românesc de azi, analiza va fi îngrijorătoare. Concepția religioasă azi este tratată încă mașter. Indiferentismul religios stăpânește în mare măsură sufletul românesc. Un neutralism ucigător de energie și imoral. Oameni, pe cari nu chiar de mult îi vedeai alături de tine muncind și suferind, azi prin un joc al sortii îi vezi cecetăți în situații înalte. cari iau aneștit și iau

aruncat departe de calea normală a unei vieți odonate. Slujii de ieri, sunt stăpâni, cari se destătează în robota celor slabi. Oameni, cari ieri încă ingenunchiau năntea Atotputernicului, azi parveniți la înălțimi închipuite nu-și mai bat capul cu ce este sfânt și sîdoază pe ceie mai cred și azi în Dumnezeu.

Și atunci, având exemple atât de clasice despre destinul creat popoarelor de concepții imorale, trebuie să ne punem întrebarea: unde mergem și unde ne vom putea opri? Ce simbol vom urmări într'o nouă măsurătoare a forțelor?

Mergând pe calea apucată, abandonând vechea concepție creștinească și strămoșească, mâne-poimâne vom deveni o gloată inertă fără Dumnezeu, iar dușmanii noștri vor reveni la singura concepție mântuitoare, credința în Dumnezeu și atunci în lupta aceasta noi vom fi cei învinși.

Toți avem o singură și sfântă datorie, să luptăm cu toată țaria pentru revenirea la prima concepție, unindu-ne iarăși într'o mare armată a lui Christos având ca simbol al mântuirii, crucea.

Patriciu Curea, preot.

Stola preotului.

S'a pus în discuțiune în organul parhiei noastre chestiunea *remunerațiilor* pe cari le primește preotul pentru anumite funcțiuni duliovnicești.

În cele două articole publicate în acest obiect se pune în vedere perspectiva unei guvernări comuniste sau anarhiste, născându-se întrebarea; ce va fi cu preoțimea în o asemenea situație. Ori e plătită preoțimea de stat cu sau fără remunerație dela popor, în acel caz e tot una. O asemenea situație ne prezintă Rusia comunistă.

O guvernare comunistă sau anarhistă urmărește schimbarea radicală a întregii organizații sociale de azi, însă nu pe bazele principiilor străbătute de suflul idellor evangheliei lui Christos, ci comunismul prin forța brutală și nemiloasă voiește să contopească deosebirile dintre diferitele clase sociale și poziții materiale.

Punctul de plecare al comunismului este materia, iar al bisericii lui Christos fiind partea nematerială conflictul e gata și în acest caz puternicii zilei vor înlătura piedeca ce le-o prezintă biserica prin slujitorii ei, desființând instituția.

Suntem și avem pretenția de a avea o preo-

țime la înălțimea vremurilor și cred sub demnitatea acestei preoțimi de a prezista pentru zilele de lucru și birul preoțesc, cari sunt reminiscențe medievale și fac aproape în tot locul numai sânge rău. Acestea datează din vremurile când preoțimea nu avea nimic dela stat și era susținută numai de popor.

Eu sunt pentru desființarea acestora, îndată ce ni se va asigura din partea statului salariul suficient.

Birul preoțesc și ziua de lucru nu le prestează bucurios poporul, însă nu s'ar putea împăca cu ideea de a nu remunera preotul pentru udiferitele funcțiuni ce le reclamă viața lui de creștin.

„Scârba și nemulțumirile la înfinit” ale păr. Maloș provin în cele mai multe cazuri din lipsa de tactică a preotului. Taxele impuse în mod obligator, ba câteodată și solvirea anticipativă îndârjesc pe oameni. Dacă se lasă însă remunerarea la aprecierea poporului, în cele mai multe cazuri preotul primește sume înzecite dela unii, cari compensează onorariile mici oferite de cei mai nevoiași. În cazul când nu se impun stole, chiar și cei mai mari contrari ai aceloră nu vor primi ca să li se facă gratuit o funcțiune și vor remunera osteneala preotului cu sume pe cari poate nici nu le-ar fi cerut. Aceasta e o experiență făcută de fiecare preot conștient.

Problemele sociale au progresat în așa măsură încât toate neamurile de pretutindena tind spre socializare. Preoțimea are să canalizeze aceste tendințe în concordanță cu spiritul principiilor evangheliei creștine. Și atunci într'un astfel de stat biserica și preoțimea vor fi apreciați după cuvântă și vor avea rostul lor și existența asigurată. Prin urmare, nu e bine să se lapede remunerarea din partea poporului a unor funcțiuni preoțești, lăsându-se însă, la aprecierea singuraticilor indivizi, și să nu se impună taxe obligatorii, cari în orice caz turbură liniștea sufletească și mulțumirea și a preotului și a credinciosului.

Protopop R. Popu.

Unificarea bisericii

cuvântare rostită de dep. Dr. Ion Mateiu
în adunarea deputaților la 31 Martie a. c.

Domnule președinte, domnilor deputați,

În vultorea sbuciumului politic ce-și agită patimele neodihnite sub largă cupolă a Adunării noastre, noi simțim azi, cum ni se coboară în

sufletele tulburate adierile unei clipe de liniștitoare și reconfortantă emoție morală. Este legea privitoare la unificarea bisericii ortodoxe din cuprinsul României întregite, lege, care în concepțiunea mea ar fi chemată să suspendeze pe o clipă adversitățile noastre politice și unindu-le în atmosfera calmantă ce ne-o poate oferi această Treuga Dei, să ne îndemne pe toți la unanimitatea simțirilor și gândirilor noastre în votarea ei generoasă și însuflețită. Căci, rostul ei adânc ne poartă spre minunata împărăție a sufletelor, cristalizată în patriarhala instituție a Bisericii, unde patimele omenesti se topesc și unde lutul nostru chinuit, se luminează în umbra altarelor simțind divinul nemărginirii și atingerea copleșitoare cu mare taină a eternității.

Accasta fiind semnificațiunea legii pe cari ne-o prezintă hărnicia spornică și competența istorică a dlui ministru Lăpeadtu, eu socotesc că nimic nu poate fi mai firesc pentru conștiințele noastre, ale tuturor, decât să o privim în lumina acestei concepțiuni de înaltă inspirație morală.

Domnilor deputați, este un adevăr atât de limpede și de popular, că izvorul vieții noastre a fost dealungul veacurilor biserica națională, încât numai iconoclastii moderni ai zilelor noastre de păgânism raționalist l-ar mai putea tăgădui în sumeția lor zadarnică și deșartă.

Căci decâte ori plutim pe aripa vremurilor stinse, simțim cum ne răsar imagini duioase de sate și preoți, de biserici și mănăstiri în care s'a înfiripat, nevăzută, dar trainică întreaga viață istorică a neamului nostru. Este sigur că din cuprinsul și rosturile primitive ale bisericii, a răsărit și organizarea vieții noastre de stat, pentru că aceasta era evoluțiunea normală și logică în desfășurarea existenței noastre, așa cum de altfel putem constata acest proces în dezvoltarea tuturor popoarelor cari au avut o menire pe lume. Creștinismul nostru a precedat cu secole furtunoase cele dintâi formațiuni politice, și de acea Eminescu, nemuritorul, n'a formulat decât un mare și netrecător adevăr atunci, când a spus, despre biserica Moldovei sale, că ea este mama neamului românesc. Generatoare de stat, ea se va confunda cu el, înfățișând în toate împrejurările o desăvârșită unitate de simțire și de făptuire cu aceste formațiuni politice, de care va fi legată în chip indisolubil însasi viața și dezvoltarea ei neîntreruptă.

Domnilor deputați, nimic nu ne poate face dovadă mai strălucită și mai eloquentă a acestui

raport de strânsă intimitate între biserică și stat, decât marile descoperiri arheologice dela Curtea de Argeș. Acolo, sub ziduri de vechi biserici voevodale, s'au desgroptat, din adâncimi nebănuite, mormintele Domnilor noștri, întemeietori de neam și făuritori de stat, voevozi despre cari cântărețul a spus că au fost „statornici în cinstea de legi și țară, în focul credinței statornici”. Iată, domnilor, simbolul plastic și negrăit de înălțător, care ne vorbește din depărtarea veacurilor glorioase, ce a fost de atunci și până astăzi izvorul și razimul întregii noastre vieți istorice.

Când cunoaștem aceste condițiuni de adâncă reciprocitate dintre biserică și stat; când ne dăm seamă de rolul determinat pe care l-a avut Biserica în dezvoltarea culturală și în salvarea națională a neamului nostru, atât în principate, cât și în țările robite, și dacă adăugăm uriașul suport moral pe care îl dă credința religioasă statelor, atunci vom înțelege, printr'o înălțare a conștiințelor noastre, importanța politică și națională atât de deosebită a acestei legi de unificare bisericască în rosturile viitoare ale statului românesc.

Domnilor deputați, ce a îndemnat guvernul partidului nostru să prezinte această lege de unificare a bisericii ortodoxe? Ne-o arată expunerea de motive atât de complect și conștiințioasă a dlui ministru Lepădatu cât și raportul documentat al dlui Petre Gârboviceanu. Este înaintea de toate recunoașterea rolului important pe care l-a avut biserica, în dezvoltarea neamului nostru, iar, în al doilea rând, este însăși strigătul acestei biserici, după libertatea vieții sale prinsă în ritmul modern al unei organizațiuni unitare, menită pe deoparte să înlăture bariere izolatoare create de stăpânirile străine, iar pe de altă parte, să ne dea *comunitatea* aceluia mare rezervor de energii morale, care să acționeze solidar după idealuri programatice în opera permanentă de consolidare și de îndrumare sănătoasă a statului nostru.

Astfel din conștiința inițiativă a bisericii îmbinată cu prieteneasca colaborare a statului, a răsărit după șase ani de lungă laborioasă și însuflețită muncă pregătitoare, legea de față menită să realizeze în ordinea *morală* cea mai importantă reformă din câte s'au prezentat, sau se vor prezenta în adunările noastre naționale. Iată perspectiva în care trebuie să privim noi această legiuire de ordin politic bisericesc,

asezată pe temelul celor mai avansate principii ale vieții noastre moderne.

Cari sunt aceste principii? Sunt *libertatea și democrația*. Libertatea în raporturile bisericii cu statul și democrația în ordinea vieții interne a bisericii.

Aceste idei au existat și în trecutul bisericii românești, însă ele nu au putut fi realizate de cât în măsura îngăduită de cultura vremurilor și de interesele ce stăpâneau în anumite epoci, viața și dezvoltarea statului.

Nu este nici locul și nici timpul să examinăm acum în lumina istoriei, dezvoltarea acestor raporturi dintre biserică și stat, din punctul de vedere al dreptului bisericesc oriental; este însă suficient să reținem numai atât astăzi, că doctrina aceasta a dreptului bisericesc oriental a preconizat pentru toate timpurile cea mai strânsă legătură între biserică și stat, pentru motivul că ambele aceste instituțiuni au isvorit din concepțiunea creștină și au trăit pentru dânsa. De aceea libertatea bisericii s'a dezvoltat și a acționat în funcțiune de intensitatea acestor raporturi, de intimă și reciprocă influență. Dorința de lărgire a acestei libertăți, s'a ivit abia atunci când s'a simțit tendința statului de a intra tot mai adânc în rostul bisericii și de a, întrebuițua forțele ei pentru scopuri străine de dânsa și de chemarea ei.

Tar când revoluțiuni politice și renașteri sociale au răsturnat vechea ideologie medievală, și au înlocuit-o cu noua concepțiune a *libertății integrale*, biserica a urmat și ea această evoluțiune căutând să-și așeze rosturile sale în spiritul acestei noi doctrine liberatoare. De aceea, cam dela jumătatea veacului al XIX-lea, biserica va lupta și ea pentru autonomie de acum, noul termen al libertății de acțiune, însă de sigur înlăuntrul statului dar neinfluențat de el. Biserica își va cere și ea de acum dreptul la viață proprie, o viață creată, îndrumată și stăpânită de dânsa, așa dupăcum i-a fixat-o peceptele Divinului ei întemeietor.

Biserica vechiului regat, a Basarabiei și a Bucovinei n'au putut realiza acest înalt desiderat; numai Ardealul a avut marele noroc, grație personalității nemuritorului Mitropolit Șaguna, să înfăptuiască încă acum 60 de ani într'un stat dușman autonomia vieții sale bisericesti.

Noul stat românesc a înțeles că această autonomie trebuie să fie așezată la temelia în-

tregei biserici ortodoxe, ca din ea și prin ea să se reverse în noile ziduri ale României întregite fluidul divin al creștinismului evanghelic creator de Stat și susținător al unității ei naționale. De aceea, a fost un eveniment istoric înscrisura acestei autonomii în noua Constituție, și tot atât de istorică este și înscrisura și stabilirea principiilor și modalităților ce decurg din această autonomie în legea de față, chemată să realizeze unificarea aceluși așezământ național, care a simbolizat dealungul veacurilor singura formă de unitate a neamului nostru, unitatea lui sufletească, din care a rodit la plinirea vremii, minunea unității sale politice.

(Va urma).

ȘTIRI

ȘTIRE PERSONALĂ. P. S. S. episcopul nostru descinde *Duminecă în 10 Mai însoțit de mai mulți dignitari bisericesti în orasul Târgu-Murăș, unde va face vizitație canonică și va săvârși sfințirea pietri fundamentale la biserica nouă ce începe să se zidească în centrul orașului. Serbarea se va face cu un fast deosebit. În ziua următoare P. S. S. va vizita unele parohii din tractul protopopesic al Târgu-Murășului.*

* * *

DARURI PENTRU CATEDRALĂ. *În timpul din urmă au intrat daruri pentru catedrala noastră dela următoarele instituții: „Banca Națională” care ne dăruise în anul trecut suma de 500 mii lei a întregit acum această sumă la un milion trimițându-ne încă 500 mii lei. Pe lângă aceasta am mai primit dela banca „Albina” 50 mii lei, dela „Banca Românească” 30 mii lei, dela Direcțiunea Generală a Cultelor din Cernăuți 50 mii lei și dela „Industria Sârmei” 15 mii lei. Consistoriul nostru exprimă și pe această cale marinosilor donatori sincera sa mulțumită.*

* * *

P. S. S. EPISCOPUL NOSTRU NICOLAE a dăruit cu ocazia vizitei sale în Alba-Iulia o mie de lei pe seama bibliotecii liceului „Mihai Viteazul” din acel oras.

* * *

Excursie. Miercuri în 13 Mai sosește la Cluj P. S. S. episcopul Visarion al Hotinului însoțit

de un grup de 30 de protoierei și preoți din Basarabia. Excursionistii vor vizita toate orașele mai însemnate din Ardeal ca să ne cunoască țara.

* * *

EPISCOP NOU. *Duminecă în 3 Mai s'a săvârșit alegerea de episcop în eparhia vacantă a Aradului. A intrunit Dr. Gheorghe Comsa director în Ministerul cultelor 30 voturi, iar Dr. Andrei Mager asesor cons. în Oradea-mare 24 voturi.*

* * *

Jubileul preotului Gh. Muncuș. În ziua de Sf. Gheorghe, harnicul preot veteran Gheorghe Muncușiu din Cricău, și-a serbat jubileul de 50 de ani, ca slujitor la altarul Domnului. Au fost de față fruntașii satelor din jur și mulți intelectuali din Alba-Iulia.

După serviciul divin al liturghiei s'a servit un maslu de mai mulți preoți. Apoi a vorbit pr. Oțoi, făcând biografia sărbătoritului și arătându-i meritele. Pr. N. Muntean a vorbit în numele credincioșilor, I. Medrea i-a prezentat un baston și o tabacheră, G. Crisan, în numele băncii „Izvorul”, al cărei consiliu îl prezidează păr. Muncuș, i-a donat o evanghelie. Studentul Oțoi a vorbit în numele studențimii, Dr. C. Dărămuș în numele part. național, Dr. D. Medrea a citit o telegramă a dlui Iuliu Maniu adresată sărbătoritului. La masa comună dată de păr. Muncușiu au luat parte peste 100 de persoane. Au vorbit în sănătatea lui dnii Chiaja, Oțoi și Medrea. A fost o serbare frumoasă și înălțătoare, în cinstea unui om harnic care, la 80 de ani, numără 50 de ani de preoție.

Urăm și noi vrednicului nostru slujitor la altarul Domnului încă zile multe în deplină sănătate și vigoare.

* * *

Misiuni silnice. Din Sătmar ni-se serie că în postul Paștilor a năpădit în satele din județ o ceată de misionari dela Gherla, dar nu cu scopul de propagandă religioasă, ci catolică. Au chemat cu clopotul pe oameni la spovedanie și sub patrair îi forța să jure că nu se vor lăpăda de papa dela Roma și atunci li-se vor ierta toate păcatele. În Ilba au trimis pe păzitorul de noapte din casă în casă să cheme și pe credincioșii noștri la această spovedanie, dar aceștia nu s'au dus, cum și alții uniți înțelegând de ce e vorba s'au lipsit de spovedanie.

* * *

Pentru muzeu au intrat dela parohia Nadișul român un Evhologiu dela 1773, Teologia moralică dela Blaj 1796, un Apostol dela 1743, un ciaslov dela 1792 și unul dela 1800, dela parohia Mănăsturul ungurese un Evhologiu dela 1784 și un Ciaslov dela 1812; dela parohia Sebeșul-mare o Evanghelie dela 1760 și două icoane vechi.

* * *

Cea mai răspândită carte este calendarul chinezesc, care se tipărește în tipografia statului în Peking, în 6 milioane de exemplare în fiecare an; întrece toate cărțile din lume, prin numărul mare în care e tipărit și prin aceea că nu rămâne din el nici un număr nevândut. Chinezii îl citesc cu sfîntenie!

* * *

Apcl. Dl Sp. Moian, casierul consistoriului arhidieceșan din Sibiu a tipărit o carte rămasă în manuscris dela fratele său Gheorghe Moian, fost profesor la seminarul central din București. Este rodul unei munci de o viață întreagă în slujba educației tineretului. Cartea poartă titlul „Activitatea simțurilor în învățămînt”. Este o lucrare de gândire originală și lirică dintr-o vastă experiență pedagogică. Este „un studiu fizio-psihologic asupra organelor simțurilor ca mijloc de perfecționare a omului”. Toate concluziile de ordin educativ sunt întemeiate pe rezultatele cercetărilor anatomice și fiziologice și este cea dintîiu încercare serioasă și izbită de psihologie experimentală în literatura noastră filosofică.

O recomandăm cu toată căldura preoților, profesorilor de religie, învățătorilor și tuturor educatorilor, ca un prețios izvor de orientare în activitatea lor educativă. Costă 40 lei și se poate procura dela casieria consistoriului din Sibiu.

* * *

Atentat comunist. În Bulgaria s'au întîmplat în săptămîna trecută trei atentate din partea comunistilor. Unul asupra regelui Boris. Regele ieșise la cîmp cu automobilul și a fost atacat de câțiva comunisti. Regele nu și-a pierdut prezența și banda a fugit. Al doilea atentat s'a săvîrșit asupra deputatului Costa Georgieff care a fost ucis. Al treilea s'a întîmplat în biserica din Sofia în timpul când se oficia serviciul divin pentru înmormîntarea deputatului ucis. Biserica era plină de lume. O

mașină infernală a făcut explozie. Au fost omorîți 140 de oameni și peste 800 răniți. Intre morți este primarul Sofiei, prefectul poliției, un fost ministru, mai mulți deputați și o mulțime de femei și copii. Atentatul e opera comunistilor dela Moscova.

* * *

Concurs. În sedința comitetului central al „Asociațiunii” din Sibiu, ținută în 2 Aprilie 1925, s'a hotărît publicarea unui concurs pentru *cea mai bună biografie* a vrednicului bărbat *Vasile Lucaci*, mort în 1922. Manuscrisul este a se înainta „Asociațiunii” în Sibiu, str. Șaguna Nr. 6, până în ziua de 31 Decembrie 1925. Lucrarea are să fie scrisă pentru popor, să înalțe sufletele cu amănunte cât mai multe din viața celui dispărut. Dimensiunea lucrării: 4—5 coale de tipar din „Biblioteca populară a Asociațiunii”. Premiul va fi 10.000 lei. Lucrarea este a se înainta anonim, cu motto, avînd într'un plic numele autorului.

* * *

Jubileul liceului din Brașov. Liceul ort. rom. „Andrei Șaguna”, din Brașov, împlineste la sîrșitul acestui an școlar 75 de ani de viață. Cu acest prilej conducătorii de azi ai acestor școli, au hotărît să serbeze această aniversare prin o manifestație măreață românească, în zilele de 28 și 29 Iunie a. c. Se va aranja o expoziție de lucrări ale foștilor elevi, se va publica un almanah și se va da un mare festival. Foștii elevi sunt rugați să-și trimită lucrările lor la direcțiunea institutului pentru expoziție. Ceice dorește să participe la serbare se vor anunța până la 1 Iunie.

* * *

Cursuri economice. Ministerul agriculturii aranjează în vara aceasta mai multe cursuri economice pentru preoți, învățători etc. Și anume: În Ardeal. 1. Cursuri de agricultură în Sîn-Nicolaul-mare (Timiș), 28—31 Mai, în Turda 21—23 Mai; 2. Cursuri de apicultură (albinărit) în Băile Herculane, preotul N. Martinovici în serii de câte 10 zile din 8 Mai până în 19 Iulie, în Turda din 15—21 Mai și 18—24 Iulie, în Lisa (Făgăraș) posta Sîmbăta-de-jos, preotul Alccs. Popa în 6—11 Iulie și 13—18 Iulie; 3. Cursuri de sericultură (vermi de mătăsă) în Băneasa (gara Mogosaia) în 22—25 Mai; 4. Curs pentru creșterea vitelor în Ciacova (Timișoara) în 24—27 Mai. Toți cursiștii

vor primi 25 lei pe zi și vor fi încuartați în localitate. Cererile se vor adresa la Ministerul de agricultură.

* * *

Mulțămită publică. În dorința de a întemeia o bibliotecă, Societatea Acad. Teol. ort. rom. „Credința Ortodoxă” din Cluj a lansat un apel către on. membri sinodali, și cu ocazia aceasta s'a adunat suma de 3040 lei dela următorii domni deputați: P. S. Sa Părintele Nicolae Ivan, Episcop, a binevoit să doneze 500 lei; Iovian Murășan 200 lei; Dr. Remus Furdul 180 lei; Dr. I. Pop (A.-Julia) 140 lei; Dr. A. Baciu 120 lei; P. Popoviciu, Dr. A. Bodea, V. Gan, V. Șpan, Dr. I. Lazar, A. Bejan, Dr. V. Pahone, Șt. Rusu, E. Gan, N. Manciu, I. Bărbos, ing. Iancu, ing. Roșu, Dr. C. Dărămuș, A. Șovrea, Dr. Gh. Buzura, A. Muntean și I. Popescu câte 100 lei; I. Ghiurițan și I. Gomboș câte 50 lei.

Tuturor donatorilor li-se exprimă și pe această cale sincere mulțumiri pentru binevoitorul sprijin oferit cu atâta bunăvoință tinerei Societăți. — *T. Ciurus*, președinte. *Șt. Rusu*, notar.

* * *

Rezultatul „împretinirii”. Cetim în „Telegraful Rom.” din Sibiu, că un oarecare ziar ardelen a comunicat următorul fapt vrednic de osândă:

Intr'un orășel oarecare preotul român (ar trebui să i se spună numele, Red.) ține că este bine (!) să întretie cele mai intime legături cu doctorul jidan al comunei. În acest scop preotul a trimis „prietenului” său jidovesc, în mai multe Dumineci, câte o prescură. Oamenii cari au intrat la doctor și au trecut din întâmplare prin bucătăria lui, precum și slujile dela această bucătărie, mărturisesc că au văzut cu ochii lor prescura trimisă jidanului aruncată în lăturar...

Cazul acesta e cu mult mai grav, decât să-l șocotim încheiat prin osândirea lui în presă. Sperăm că se va descoperi numele ca să-și ia pedepsa cuvenită.

* * *

Președintele Germaniei. În Germania s'a dat o luptă strașnică pentru alegerea de președinte între generalul Hindenburg și drul Marx. Hindenburg reprezintă sistemul militarist care tinde să ăreaducă pe Wilhelm pe tron, iar drul Marx sistemul refacerii prin cultură și pace universală. A fost ales Hindenburg cu două milioane de voturi majoritate. Alegerea lui

Hindenburg a umplut de îngrijire opinia publică a Europei.

* * *

Milioane beute. Un om cu dragoste față de neamul său, a făcut socoteala banilor cheltuiți într'un an pe beuturi spirituoase de sătenii din cinci comune, de lângă Botoșani. Și au ieșit din socoteală nu mai puțin decât 10.455.870 lei. Acest prăpăd de bani nu numai că n'a adus nici un folos, dar a cauzat rele, cari nu se mai pot repara. Câte năcazuri nu s'ar fi putut acoperi cu acea sumă, câte lacrimi nu s'ar fi putut sterge! Și pe acolo cărciumele sunt tot în mâna evreilor!

No. 362—1925 prot.

1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III Cucerdea română — protopresbiteratul Murăș-Ludosului — devenit vacant prin decedarea parohului Petru Sămărghițan, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renasterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Intregirea salariului de stat;
2. Sesiune parohială 32 jugăre calitate foarte bună, completată prin reforma agrară;
3. Zi de lucru dela fiecare familie, din care 1/3 parte sunt ale cantorului;
4. Stola îndatinată;
5. Locuință în edificiul fostei școale confesionale.

Concurenții vor înainta cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul fixat; iar pentru a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta ori celebra și predica, observând dispozițiile art. 83 din Regulamentul pentru parohii.

Murăș-Ludos, la 11 Aprilie 1925.

Oficiul protopopesc ort.-rom. al Murăș-Ludosului în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Romul Popa, protopop.

No. 37—1925.

2—3

LICITAȚIE

Comitetul parohiei ort. rop. din Mănăsturul Unguresc, județul Cojocna, dă în întreprindere în cale de licitație publică lucrările de con-

struire ale unei nouă biserici și invită pe antreprenorii cu calificare cerută pentru clădiri publice, cari doresc a lua parte la ceașta licitație ca până în ziua de 17 Mai a. c. ora 12 a. m. să-și înainteze ofertele în scris sigilate și prevăzute cu vadiu de 50.000 lei în numerar, în hârtii de valoare ori libele de bancă acceptabile, la comitetul parohial din Mănăsturul-Unguresc. Licitația se va ținea în aceeaș zi la 3 ore p. m., vadiul se va extrada celui încredințat numai după terminarea și colaudarea lucrărilor, iar celorlalți reflectanți imediat după hotărâre.

Comuna bisericească prestează întreg materialul de piatră, 40 petri cub. lemn nefasonat, iar 40 metri cub. lemn fasonat.

Planurile, proiectul de deviz în alb și condițiile speciale pentru executarea lucrărilor se pot vedea la oficiul parohial ort. rom. din Mănăsturul-Unguresc.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încredința cu executarea lucrărilor, fără considerare la prețuri și condiții de ofert, pe acela dintre minusoferanții, care va prezenta mai multă garanție de soliditate, cu adausul, că materialul oferit de copuna bisericească, aflându-se corespunzător, întreprinzătorul este obligat a-l primi în prețul din devizul statorit.

Pentru participarea la licitație, spese nu se lichidează reflectanților.

Mănăsturul-Unguresc, la 27 April 1925.

Alexandru Boeriu
paroh presedinte.

Ioan Urs
epitrop prim.

Văzut: *Aurel Muntean*
protopop.

Nr. 52—1925 par.

2—2

EDICT DE LICITAȚIUNE

Dăm în întreprindere pe calea licitațiunii publice, lucrările de construcție al bisericii noastre ortodoxe, invitând antreprenorii cu calificare recerută, cari doresc a participa la această licitațiune, ca până în ziua de 17 Mai a. c. la orele 12 a. m. să-și înainteze ofertele în scris, sigilate și prevăzute cu o parantă de 60.000 lei numerar, ori hârtii de valoare, ori libel de bancă, comitetului nostru parohial.

Licitațiunea se va ținea în aceeaș zi la 3 ore p. m., iar garanța depusă se va extrada celui încredințat cu edificarea nupai după terminarea și aprobarea lucrărilor de către inginerul

consistoriului, pe când celorlalți reflectanți imediat după decisul luat.

Antreprenorii sunt rugați a-și formula ofertele lor pentru două modalități. Parohia să dea prundul, nisipul, cimentul, varul și cărămizile de lipsă, ori, 2 numai cărămizile, încolo tot materialul precum și brațele de muncă să revină în sarcina antreprizei.

Planurile, proiectul de deviz în alb și condițiile speciale de executare, se pot vedea la oficiul parohial ortodox român, Uioara str. Rășboieni Nr. 32.

Comitetul parohial își rezervă dreptul de a încredința cu executarea lucrărilor fără considerare la prețuri și condițiuni pe acela dintre oferanți, care va da mai multă garanță, cu observarea că în cazul al doilea materialul de cărămizi aflându-se corespunzător întreprinzătorul este deobligat al primi cu prețul curent de piață.

Epitropi an uplătește spese de călătorie.

Uioara (Ocna Murășului) la 26 Aprilie 1925.

Octavian Albani
preș. paroh.

Colonel Grig. Zoiade
Nicolae Moldovan
epitropi.

Nr. 1—1925.

3—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei urbane ortodoxe române Șimleul-Silvaniei, aparținătoare protopresbiteratului Unguraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 32 jug. cadastrale pământ de prima calitate ca porție canonică și venitele stolare obicinuite. Locuința viitorului paroh o va asigura comitetul parohial.

Alesul va fi obligat să provadă catehizarea elevilor noștri dela toate școlile de orice categorie din Șimleul-Silvaniei.

Reflectanții la acest post își vor înainta în termenul deschis cererile prevăzute cu documentele prescrise la oficiul protopresbiteral al tractului Unguraș, și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare până la publicarea termenului de alegere se pot prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a funcționa și face cunoștință cu credincioșii.

Șimleul-Silvaniei, 3 I Martie 1925.

Preș. com. parohial: *indescifrabil*.

Ioan Moga, secretar.